

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW
DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving
over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit decreet heeft een dubbele doelstelling. Ten eerste bevat voorliggend ontwerpdecreet een aantal maatregelen die de uitfasering van leren en werken mogelijk maken. Hierbij gaat het concreet om een uitbreiding van de aanloopfase, kwalificeren in de aanloopfase en de wijziging van de berekeningswijze van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de centra voor deeltijds onderwijs en Syntra vzw's. Daarnaast wordt dit decreet aangegrepen om diverse technische correcties door te voeren aan de regelgeving rond duaal leren en alternerende opleidingen in het secundair onderwijs.

Op 10 december 2021 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet voor de eerste keer principiële goed, waarna het advies werd gevraagd van de adviesorganen en er onderhandelingen met de sociale partners plaatsvonden. Er werden geen wijzigingen uitgevoerd aan het eerder principiële goedgekeurde decretale kader.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: onderwijs en vorming

Beleidsveld: kleuter en leerplichtonderwijs

Beleidsdoelstelling beleidsnota: verdere uitrol van duaal leren in het secundair onderwijs

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/455 van 16 december 2020.

Het JoKER werd ter advies voorgelegd aan de bevoegde dienst van de Vlaamse Overheid. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media verleende haar advies op 18 december 2020.

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten, de Onderwijsinspectie en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen deden elk een uitvoerbaarheidstoets bij het voorliggende decreet. Met de bemerkingen uit deze uitvoerbaarheidstoetsen werd zoveel als mogelijk rekening gehouden.

De Inspecteur van Financiën verleende op 10 november 2021 zijn gunstig advies bij dit voorontwerp van decreet. Met de inhoudelijke bemerkingen van de Inspecteur werd rekening gehouden. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, werd gegeven op 8 december 2021.

De Vlaamse Regering keurde op 10 december 2021 het voorontwerp van decreet principieel goed (VR 2021 1012 DOC.1437).

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren gaf advies op 17 januari 2022, de Sociaal-Economische Raad Vlaanderen op 24 januari 2022 en de Vlaamse Onderwijsraad op 27 januari 2022.

De onderhandelingen met de sociale partners vonden plaats op 11 januari 2022, en werden bekrachtigd in het protocol nr. 194 van 14 januari 2022.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorliggende decreet kadert binnen de doelstelling uit het regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering (en in zowel de beleidsnota Onderwijs als de beleidsnota Werk) om verder in te zetten op duaal leren als een volwaardige leerweg. Verder sluit dit ook aan bij de beleids- en begrotingstoelichting Onderwijs van 2021 waarin de minister van Onderwijs aangeeft dat hij zal onderzoeken hoe de specifieke doelgroep van leerlingen uit centra voor deeltijds leren (dbso) een plaats kan gegeven worden in de aanloopfase en duaal leren. De minister van Werk vermeldt in haar beleids- en begrotingstoelichting voor 2021 eveneens dit initiatief. Zo wordt aangegeven dat er samen met het beleidsdomein Onderwijs pistes bekeken worden voor een bijkomende invulling van de aanloopfase naar duaal leren, waar dit decreet het kader voor schept.

De doelstelling van dit decreet is tweeledig. De eerste doelstelling is gekoppeld aan de uitfasering van het stelsel voor leren en werken. Hieromtrent werden in het verleden al bekommernissen geuit vanuit zowel onderwijs als werk (zie ook de adviezen die VLOR, SERV en Vlaams Partnerschap Duaal Leren schreven). Gekoppeld aan deze bekommernissen werd op de Vlaamse Regering van 18 december 2020 de mededeling 'Van leren en werken naar duaal leren en aanloopfase: een veilige haven voor elke leerling' goedgekeurd, waarin de krijtlijnen voor de uitfasering werden uitgewerkt. In voorliggend ontwerpdecreet worden er concrete bijstellingen doorgevoerd aan de aanloopfase. Dit is noodzakelijk om een kwalitatief traject te kunnen aanbieden aan leerlingen die momenteel in het stelsel van leren en werken zijn ingeschreven. Duaal leren blijft mikken op leerlingen die arbeidsrijp (competent om te leren op de werkplek) of op zijn minst arbeidsbereid (gemotiveerd om te leren en te participeren op de werkplek) zijn. Het is bijgevolg nog steeds niet de bedoeling dat leerlingen zonder enige motivatie om (op termijn) naar duaal leren te gaan, instappen in duaal leren of een (brede) aanloopfase.

Verder wordt met dit ontwerpdecreet de berekening van het werkingsbudget voor duale opleidingen in de CDO's en Syntra vzw aangepast, door het werkingsbudget op dezelfde manier te laten berekenen als in het voltijds onderwijs.

Ten tweede wordt het decreet aangegrepen om een aantal technische aanpassingen in regelgeving rond alternerende opleidingen door te voeren. Deze technische aanpassingen bieden een antwoord op uitdagingen in functie van de verderzetting van duaal leren volgende schooljaren.

B. TOELICHTING BIJ DE ADVIEZEN

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren gaf advies op 17 januari 2022, de Sociaal-Economische Raad Vlaanderen op 24 januari 2022 en de Vlaamse Onderwijsraad op 27 januari 2022. De elementen uit de adviezen worden hieronder kort besproken. Deze adviezen gaven geen aanleiding tot het wijzigingen aan het ontwerpdecreet.

Vlaamse Onderwijsraad

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt ten eerste om de omkadering aan te passen voor de aanloopfase, ongeacht de aanbieder. De betrachting van voorliggend decreet was om het grootste verschil in de financiering of subsidiëring voor duaal leren en de aanloopfase weg te werken. Dit resulteerde in een gelijktrekking van de werkingsmiddelen voor de aanbieders van duaal leren en de aanloopfase. Voor de personeelsomkadering wordt de huidige berekeningswijze behouden, gezien de verschillen tussen aanbieders hierbij beperkt zijn. Het blijft ook nog steeds zo dat aanbieders van de aanloopfase een beroep kunnen doen op organisatoren die hiervoor ondersteuning krijgen vanuit het Europees Sociaal Fonds voor de organisatie van een extern aanbod. Leerlingen die nood hebben aan een ondersteuning omwille van een welzijnsproblematiek, kunnen ook nog steeds rekenen op de ondersteuning vanuit de NAFT-organisatoren.

Verder wijst de Vlaamse Onderwijsraad terecht op het belang van goede leerlingenbegeleiding. Op de daaraan gekoppelde vraag naar bijkomende middelen wordt niet ingegaan, maar wensen we erop te wijzen dat hieromtrent initiatieven worden opgezet i.k.v. de context van de conceptnota leersteun.

De raad vraagt om de mogelijkheid te onderzoeken om stageovereenkomsten alternerende opleiding (SAO) te kunnen gebruiken in de tweede graad. Momenteel wordt de verhouding tussen de werkplek- en schoolcomponent besproken in de ontwikkelcommissies bij de standaardtrajecten. Hierbij kan de ontwikkelcommissie al de keuze maken om met een SAO te werken, ook in de tweede graad. De keuze vertrekt van het aantal uur dat een leerling op de werkplek kan leren. Er is geen intentie om hiervan af te wijken, zeker niet op niveau van individuele leerlingen. Het was immers altijd de bedoeling om dit per studierichting vast te leggen zodat er geen ongelijkheid of zelfs concurrentie tussen leerlingen of aanbieders kan ontstaan.

Wat de het kwalificerend traject bij de aanloopfase betreft, benadrukt de raad dat dit de uitzondering moet blijven, en opvolging van de maatregel noodzakelijk is. Dit is alleszins de betrachting van de overheid.

De raad stelt ook de vraag om de lijst met rechtopenende studies die toegang geven tot de inschakelingsuitkering af te stemmen op de modernisering. Dit is inderdaad een noodzakelijk stap, waarvoor de overheid reeds de eerste stap zette.

Sociaal-Economische Raad Vlaanderen

De Sociaal-Economische Raad Vlaanderen vraagt de aanloopfase te positioneren als een afzonderlijke leerweg, en doet een voorstel om de definitie van aanloopfase aan te passen. Het klopt dat duaal leren en aanloopfase niet aan elkaar gelijkgesteld mogen worden. Er is immers een doelgroep die baat heeft bij een aanloopfase en (nog) niet klaar is om in te stappen in duaal leren. Die nuance dient telkens in communicatie aan bod te komen. Er is echter een onderscheid tussen het genuanceerd communiceren over de aanloopfase, versus het positioneren als aparte leerweg van deze aanloopfase.

Dit laatste wensen we uitdrukkelijk niet te doen. De kwalificatiemogelijkheden zijn er immers beperkter en de finaliteit van de aanloopfase is dan ook om de leerling voor te bereiden op een overstap naar een andere (duale) opleiding. Het klopt dat het ook mogelijk is om na een aanloopfase naar een ander opleidingsaanbod over te schakelen. Zo kan die OK2 ook een aansluiting vinden op een aanbod binnen het volwassenenonderwijs. Maar toch wordt in de Codex Secundair Onderwijs de link met duaal leren prominent behouden omwille van de sterke verwevenheid tussen de twee. Door een inhoudelijke koppeling tussen de aanloopfase en duaal leren aan te houden, garanderen we dat leerlingen verworven competenties binnen de aanloopfase mee kunnen nemen naar de opleiding in duaal leren en er zo geen sprake dient te zijn van studieduurverlenging.

Het is verder ook van belang om te benadrukken dat we geen aanpassing doen aan de toelatingsvoorwaarden voor duaal leren, en de bindende screening bij instap in de aanloopfase behouden blijft. Duaal leren blijft mikken op leerlingen die arbeidrijp (competent om te leren op de werkplek) of op zijn minst arbeidsbereid (gemotiveerd om te leren en te participeren op de werkplek) zijn. Wanneer de motivatie om te leren op de werkplek ontbreekt, is duaal leren niet de geschikte leerweg voor de leerling. De klassenraad van het niet-duale jaar zal aan leerlingen een niet-bindend advies geven met betrekking tot de arbeidsrijpheid en -bereidheid van de leerling. Het is bijgevolg nog steeds niet de bedoeling dat leerlingen zonder enige motivatie om (op termijn) naar duaal leren te gaan, instappen in duaal leren of een (brede) aanloopfase.

De SERV ondersteunt de uitwerking van een bijkomende invulling van de aanloopfase, en vraagt om de sectoren te betrekken bij de uitwerking. Dit zal meegenomen worden bij de concrete uitwerking van de bijkomende invulling.

De SERV vraagt om de financiering voor duaal leren en de aanloopfase te herbekijken. Zoals in de reactie op het VLOR-advies werd aangegeven, wordt in voorliggend ontwerpdecreet gefocust op het wegwerken van het grootste verschil in subsidiëring en financiering (i.c. de werkingsmiddelen) tussen de verschillende aanbieders.

Voor het kwalificerend traject op maat vraagt de SERV om te verduidelijken welke kwalificaties behaald kunnen worden, en toezicht te doen op de naleving van de voorwaarden voor deze beleidsmaatregel. Om hieraan tegemoet te komen wordt een aanpassing gedaan in de memorie van toelichting bij artikel 15 door te verduidelijken welke studiebekrachtiging behaald kan worden. Zoals in reactie op het VLOR-advies al werd aangegeven, zal deze beleidsmaatregel ook gemonitord worden.

De SERV gaat akkoord met de aanpassing aan de maximumduur van de stageovereenkomst alternerende opleiding. Dit op voorwaarde dat er niet geraakt wordt aan het aantal uren van de werkplekcomponent. Aan deze voorwaarde wordt voldaan aangezien het aantal uren van de werkplekcomponent voorwerp blijft van de besprekingen in de ontwikkelcommissie en als dusdanig wordt vastgelegd in het standaardtraject. In de memorie van toelichting wordt dit verduidelijkt.

Vlaams Partnerschap Duaal Leren

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren staat achter de bijkomende invulling van de aanloopfase. Hun vraag om ook een studiedomeinoverschrijdende afbakening mogelijk te maken wordt niet weerhouden. Er wordt vastgehouden aan de bepaling zoals die is opgenomen in voorliggend ontwerpdecreet, met een afbakening per studiedomein of een inhoudelijk geheel binnen het studiedomein.

Voor het kwalificerend traject onderstreept het Partnerschap de vraag die ook in de SERV- en VLOR-adviezen aan bod kwam om de maatregel te monitoren, en dit te beschouwen als een uitzondering.

Met betrekking tot de aanloopfase stelt het Partnerschap dat de doelstelling van de aanloopfase niet is om leerlingen langdurig met een onbetaalde overeenkomst tewerk te stellen. Het Partnerschap raadt daarom aan om te onderzoeken of andere overeenkomsten (i.e. een stageovereenkomst) gebruikt kunnen worden in duaal leren. Zoals in reactie op het VLOR-advies reeds werd aangegeven,

is dit enkel wenselijk indien dit op niveau van het standaardtraject wordt beslist door de ontwikkelcommissie. Enkel zo wordt ongelijkheid of zelfs concurrentie tussen leerlingen of aanbieders vermeden.

Tot slot pleit ook het Partnerschap voor een aanpassing van de financiering. Zoals in reactie op de vorige adviezen werd aangegeven, wordt in voorliggend ontwerpdecreet gefocust op het wegwerken van het grootste verschil in subsidiëring en financiering tussen de verschillende aanbieders.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

In de memorie van toelichting is de artikelsgewijze bespreking opgenomen. Er werden geen wijzigingen doorgevoerd aan de voorliggende teksten naar aanleiding van de onderhandelingen met de sociale partners en de adviezen van de adviesverstrekkers.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Naar aanleiding van de adviezen van de adviesverstrekkers en de onderhandelingen werden er geen wijzigingen aan de voorliggende tekst doorgevoerd met een budgettaire impact. Het initiële akkoord van de Vlaamse Minister bevoegd voor begroting blijft van kracht.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemene beleid in zake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet betreffende van decreet tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken en de bijhorende memorie van toelichting;
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor het Onderwijs, te machtigen om de belanghebbende schoolbesturen en scholen, onder voorbehoud van de definitieve goedkeuring van dit decreet, te informeren over de bepalingen ervan zodat lokaal de implementatie van duaal leren en de aanloopfase optimaal kan worden voorbereid;
3. De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, en de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

Bijlagen:

- 1° voorontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken;
- 2° memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet;
- 3° advies van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren van 17 januari 2022;
- 4° advies van de Sociaal-Economische Raad Vlaanderen van 24 januari 2022;
- 5° advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 27 januari 2022;
- 6° Protocol nummer 194 van 14 januari 2022 van de onderhandelingen met de sociale partners in de onderwijssector.